

मराठी

08 एप्रिल 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

नाटोची 75 वर्षे

संदर्भ:

- नॉर्थ अटलांटिक ट्रीटी ऑर्गनायझेशन (NATO) ची स्थापना 75 वर्षांपूर्वी 4 एप्रिल 1949 रोजी झाली. गेल्या काही वर्षांमध्ये, ती लक्षणीयरीत्या विस्तारली आणि विकसित झाली.

बद्दल:

- **NATO ची निर्मिती:** NATO ची स्थापना 1949 मध्ये सोव्हिएत विस्तारवादाला प्रतिसाद म्हणून करण्यात आली, अमेरिका, कॅनडा, UK आणि अनेक युरोपीय राष्ट्रांनी करारावर स्वाक्षरी केली.
- **स्वीडनचे सदस्यत्व:** अलीकडेच, स्वीडन NATO मध्ये सामील झाला आणि 32 वा सदस्य झाला. हा निर्णय रशियाने युक्रेनवर केलेल्या आक्रमणानंतर घेतला, ज्यामुळे स्वीडनने तटस्थतेचे धोरण सोडले.
- **वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरमचा जागतिक जोखीम अहवाल 2024:** अहवाल आंतरराष्ट्रीय सशस्त्र संघर्ष हा एक प्रमुख जागतिक धोका म्हणून हायलाइट करतो, शांतता आणि सुरक्षा राखण्यासाठी नाटोच्या भूमिकेचे महत्त्व अधोरेखित करतो.
- **NATO चा विस्तार:** फिनलंड 2023 मध्ये 31 वा सदस्य बनल्याने, NATO वर्षांमध्ये विस्तारत गेला आहे. युक्रेनमधील रशियाच्या कृतींसह बदलत्या भू-राजकीय गतिशीलतेला हा विस्तार प्रतिसाद आहे.
- **ओपन-डोअर पॉलिसी:** NATO संरक्षण खर्च आणि इतर गरजा पूर्ण करण्यास इच्छुक असलेल्या युरोपियन देशांसाठी खुले-दार धोरण राखते. या धोरणामुळे फिनलंड आणि स्वीडनच्या अलीकडील जोडांसह विस्ताराच्या अनेक फेऱ्या झाल्या आहेत.

मराठी

ADDAPEDIA

To get free Live Classes,
Materials Scan this QR Code &
Download our Adda247 App

Daily Current Affairs Encyclopedia

myCGHS ॲप

संदर्भ:

- केंद्रीय आरोग्य मंत्रालयाने myCGHS iOS ॲप सादर केले आहे, हे CGHS लाभार्थ्यांसाठी आरोग्य सेवांमध्ये महत्त्वपूर्ण प्रगती आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- केंद्रीय आरोग्य सचिवांच्या म्हणण्यानुसार, हे ॲप त्यांच्या मोबाइल डिव्हाइसवर महत्त्वपूर्ण आरोग्य सेवा वैशिष्ट्यांमध्ये सहज प्रवेश प्रदान करते.
- हा उपक्रम आरोग्यसेवेची गुणवत्ता आणि सुलभता सुधारण्यासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याच्या सरकारच्या दृष्टीकोनाशी सुसंगत आहे.
- myCGHS iOS ॲप नॅशनल इन्फॉर्मेटिक्स सेंटर (NIC) हिमाचल प्रदेश आणि NIC हेल्थ टीमच्या तांत्रिक संधांनी विकसित केले आहे.
- मायसीजीएचएस ॲपद्वारे प्रदान केलेल्या प्रमुख सेवांचा समावेश आहे
 - ऑनलाइन भेटींचे बुकिंग आणि रद्द करणे,
 - CGHS कार्ड आणि इंडेक्स कार्ड डाउनलोड करणे,
 - सीजीएचएस लॅबमधून लॅब रिपोर्ट्समध्ये प्रवेश करणे,
 - औषध इतिहास तपासणे,
 - वैद्यकीय प्रतिपूर्ती दाव्याची स्थिती सत्यापित करणे, संदर्भ तपशीलांमध्ये प्रवेश करणे,
 - जवळील वेलनेस सेंटर शोधणे, बातम्या आणि हायलाइट्ससह अपडेट राहणे,
 - जवळपासची पॅनेल केलेली रुग्णालये, प्रयोगशाळा आणि दंत युनिट शोधणे आणि वेलनेस सेंटर्स आणि कार्यालयांच्या संपर्क तपशीलांमध्ये प्रवेश करणे.

BILINGUAL

ADDAPEDIA

e-Books

NATIONAL |
INTERNATIONAL |
REGIONAL |
STATE SPECIFIC
CURRENT AFFAIRS
CURATED NOTES

IMPORTANT FOR ALL COMPETITIVE EXAMS

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

जागतिक उत्तेजक विरोधी संस्था (WADA)

संदर्भ:

- 2022 च्या वर्ल्ड अँटी-डोपिंग एजन्सी (WADA) च्या अहवालानुसार, डोपिंग गुन्हेगारांची सर्वाधिक टक्केवारी असलेला देश म्हणून भारताची ओळख झाली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- भारतीय खेळाडूंकडून गोळा केलेल्या 4,064 नमुन्यांपैकी 127 व्यक्तींनी प्रतिबंधित पदार्थांसाठी सकारात्मक चाचणी केली, जे नमुन्यांच्या आकाराच्या 3.26% आहे.
- हे भारतीय खेळांमधील एक संबंधित कल अधोरेखित करते आणि डोपिंगला तोंड देण्यासाठी सर्वसमावेशक उपायांची आवश्यकता अधोरेखित करते.
- मागील वर्षाच्या तुलनेत विश्लेषण केलेल्या एकूण नमुन्यांच्या संख्येत 6.4% वाढही अहवालात दिसून आली आहे.
- याव्यतिरिक्त, प्रतिकूल विश्लेषणात्मक निष्कर्ष (AAFs) ची टक्केवारी 2021 मध्ये 0.65% वरून 2022 मध्ये 0.77% पर्यंत वाढली आहे, जी जगभरातील वाढती समस्या दर्शवते.

WADA:

- जागतिक उत्तेजक विरोधी संस्था (WADA) ची स्थापना 10 नोव्हेंबर 1999 रोजी झाली.
- आंतरराष्ट्रीय स्तरावर खेळातील डोपिंगविरुद्धच्या लढ्याला प्रोत्साहन देणे आणि समन्वय साधणे हे त्याचे ध्येय आहे.
- त्याच्या प्रमुख क्रियाकलापांमध्ये वैज्ञानिक संशोधन, शिक्षण, डोपिंगविरोधी क्षमतांचा विकास आणि जागतिक उत्तेजक विरोधी संहिता (कोड) चे निरीक्षण समाविष्ट आहे.
- 2-4 फेब्रुवारी 1999 रोजी स्वित्झर्लंडमधील लुझन येथे खेळातील डोपिंगवरील पहिल्या जागतिक परिषदेने खेळातील डोपिंगवर लॉसने घोषणापत्र तयार केले.
- लॉसने घोषणेच्या अटींवर आधारित, जागतिक उत्तेजक विरोधी एजन्सी (WADA) ची स्थापना 10 नोव्हेंबर 1999 रोजी लॉसने येथे आंतरराष्ट्रीय स्तरावर खेळातील डोपिंग विरुद्धच्या लढ्याला प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि समन्वय साधण्यासाठी करण्यात आली.

राखीगढी

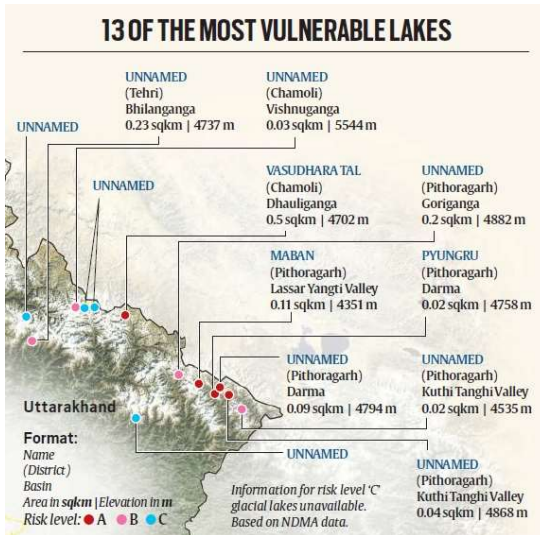
संदर्भ:

- नॅशनल कौन्सिल फॉर एज्युकेशन रिसर्च अँड ट्रेनिंग (NCERT) ने अलीकडेच इयत्ता 12 मधील इतिहासाचा अभ्यासक्रम सुधारित केला आहे, ज्यामध्ये हडप्पा लोक हरियाणातील हिसार जिल्ह्यातील राखीगढी स्थळ, सिंधू खोऱ्यातील स्थळाचे स्थानिक होते यावर भर दिला आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- हिसारमधील राखीगढी हे हडप्पापूर्व काळातील सर्वात मोठे पुरातत्व स्थळ म्हणून ओळखले जाते, भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण (ASI) या ठिकाणी अनेक उत्खनन करत आहे.
- 2022 मध्ये ASI ने राखीगढी येथे 1, 3 आणि 7 ढिगाऱ्यांचे उत्खनन केले, एकूण 13 खंदक खोदले गेले.
- निष्कर्षांनी औद्योगिक सोसायटीची उपस्थिती, उंचावलेल्या प्लॅटफॉर्मवर एक जटिल मार्ग व्यवस्था असलेले एक नियोजित शहर, विस्तृत मांडणी असलेली घरे आणि ड्रेनेज सिस्टमची उपस्थिती दर्शविली.

हिमनदी सरोवराचा पूर

संदर्भ:

- उत्तराखंड सरकार वाढत्या तापमानामुळे ग्लेशियल लेक आउटबर्स्ट फ्लड्स (GLOFs) च्या वाढत्या धोक्याबद्दल चिंतेत आहे.
- 2013 मध्ये केदारनाथ खोऱ्यात आणि 2021 मध्ये चमोलीच्या काही भागांमध्ये झालेल्या विनाशकारी घटनांद्वारे हा धोका दिसून आला.
- यावर उपाय म्हणून, या प्रदेशातील पाच धोकादायक हिमनदी तलावांमुळे निर्माण होणाऱ्या धोक्याचे मूल्यांकन करण्यासाठी सरकारने दोन तज्ञ पथके तयार केली आहेत.
- ही सरोवरे GLOF साठी अतिसंवेदनशील आहेत, ज्यामुळे अलीकडे हिमालयीन राज्यांमध्ये अनेक आपत्ती उद्भवल्या आहेत.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण (NDMA) ने हिमालयातील राज्यांमध्ये 188 हिमनदी तलाव ओळखले आहेत ज्यात अतिवृष्टीमुळे संभाव्य भंग होऊ शकतो, त्यातील 13 उत्तराखंडमध्ये आहेत.

GLOF:

- GLOFs तेव्हा घडतात जेव्हा हिमनदीतील सरोवरांचे पाणी—ग्लेशियर वितळल्याने तयार झालेल्या पाण्याच्या मोठ्या भागांचे अचानक विसर्जन होते.
- हिमनद्या मागे सरकत असताना, ते वितळलेल्या पाण्याने भरलेला खड्डा तयार करतात आणि तलाव तयार होतो.
- ग्लेशियरचे माघार या तलावांना मोठे आणि अस्थिर करते, ज्यामुळे भंग होऊ शकतात.

- GLOFs विविध घटनांद्वारे टिगर केले जाऊ शकतात, जसे की हिमनदी किंवा भूस्खलन, आणि डाउनस्ट्रीम विनाशकारी पूर, दऱ्या पाण्यात बुडवणे आणि पायाभूत सुविधा नष्ट करणे.

अलीकडील निष्कर्ष:

- अलिकडच्या वर्षात ग्लोबल वॉर्मिंग आणि असुरक्षित भागात जलद पायाभूत सुविधांच्या विकासामुळे हिमालयीन प्रदेशात GLOF घटनांमध्ये वाढ झाली आहे.
- अभ्यास दर्शवितात की भारत आणि पाकिस्तानमधील लाखो लोकांना GLOF चा धोका आहे.
- उत्तराखंडमध्ये दोन मोठ्या GLOF घटनांचा अनुभव आला आहे, एक 2013 मध्ये आणि दुसरी 2021 मध्ये, ज्यामुळे जीवन आणि उपजीविकेची लक्षणीय हानी झाली.
- उपलब्ध डेटा आणि संशोधनाच्या आधारे, उत्तराखंडने आपल्या 13 हिमनदी तलावांचे तीन जोखमीच्या स्तरांमध्ये वर्गीकरण केले आहे: 'A', 'B', आणि 'C'.
- चमोली जिल्ह्यातील धौलीगंगा खोऱ्यातील वसुधारा ताल आणि पिथौरागढ जिल्ह्यातील चार तलावांसह पाच तलाव अतिसंवेदनशील ('अ' श्रेणी) म्हणून वर्गीकृत आहेत.
- ही सरोवरे 0.02 ते 0.50 चौरस किलोमीटर क्षेत्रासह 4,351 ते 4,868 मीटर पर्यंतच्या उंचीवर आहेत.
- पृष्ठभागाच्या वाढत्या तापमानामुळे उत्तराखंडमधील परिस्थिती आणखी बिघडू शकते.
- 2021-2050 दरम्यान राज्याचे वार्षिक सरासरी कमाल तापमान 1.6-1.9 अंश सेल्सिअसने वाढू शकते, ज्यामुळे GLOF चा धोका संभवतो.